

GASGRID FINLAND OY:N VASTINE TARIFFIVERKKOSÄÄNNÖN MUKAISEEN VIITEHINTAMENETELMÄ-KUULEMISEEN VASTAANOTETTUIHIN LAUSUNTOIHIN

KOMISSION ASETUS (EU) 2017/460 kaasun yhdenmukaistettuja siirtotariffirakenteita koskevasta verkkosäännöstä ('tariffiverkkosääntö') asettaa velvoitteen järjestää kuuleminen viitehintamenetelmästä, jota käyttäen tariffit määritetään. Kuulemisaika oli 16.4.-16.6.2025. Gasgrid kiittää lausunnon toimittaneita markkinaosapuolia arvokkaista palautteista tariffikokonaisuutta käsittelevään aiheeseen.

Lausunnot keskittyivät vahvasti esitettyyn uuteen siirtohinnoittelukomponenttiin, tehomaksuun. Gasgrid vastaanotti seitsemän lausuntoa, joissa tehomaksun osalta oltiin sekä puolesta että vastaan kuitenkin niin, että tehomaksua vastaan olleiden lausuntojen lukumäärä oli suurempi. Tämän vastineen ohella Gasgrid julkaisee vastaanotetut lausunnot, joita ei ole todettu luottamuksellisiksi. Gasgrid toteaa, että lausunnot olivat laadukkaita ja Gasgrid tulee lausuntojen pohjalta uudelleenarvioimaan tehomaksua koskevia periaatteita.

Tämä asiakirja toimii vastineena Gasgridin vastaanottamiin lausuntoihin. Vastineessa otetaan kantaa lausunnoissa nostettuihin teemoihin ja avataan kokonaisuuksia, joita Gasgrid tulee uudelleenarvioimaan lausunnoissa esitettyjen teemojen pohjalta.

Tehomaksun määrittämisperusteiden uudelleenarviointi

Gasgrid on esittänyt, että tehomaksu perustuisi Gasgridin ja siirtoverkon loppukäyttäjien tai jakeluverkonhaltijoiden kanssa solmittuun liittymissopimuksen mukaiseen liittymäkohtaiseen tehoon. Gasgrid on lausuntojen pohjalta arvioinut uudelleen tehomaksun määrittämisperusteita ja Gasgrid ei ole edistämässä mallia, missä tehomaksu perustuisi toimituskohdekohtaisiin liittymissopimuksen mukaisiin tehoihin. Sen sijaan Gasgrid on suunnittelemassa tehomaksua, joka perustuisi shipperin määrittämään kokonaistilaustehoon.

Kokonaistilaustehopyynnössään shipper ottaisi huomioon toimituskohteidensa (siirtoverkon loppukäyttökohteet sekä vähittäismyyjät) tarvitseman tilaustehon tulevalle kalenterivuodelle. Shipperit tilaisivat tehon Gasgridiltä perustuen esimerkiksi asiakkaidensa kanssa käytyihin keskusteluihin tai shipperin historiallisiin toimituksiin. Kokonaistilaustehotarve olisi shipperin itse määritettävissä katsoamallaan tavalla.

Kokonaistilaustehoon perustuva tehomaksu mahdollistaisi shipperin toimitukset tämän toimitusportfoliolle joustavammin, koska tehomaksu ei perustuisi kohdekohtaiseen liittymistehoon vaan shipperin yhteenlaskettuun tuntikohtaiseen toimitustehoon. Tässä mallissa siirtopalvelumaksut kohdistuvat shipperiin sekä siirto- että jakeluverkkoon tehtävissä toimituksissa eikä jakeluverkonhaltija siten ole laskutusosapuoli.

Kuulemisaineistossa Gasgrid on todennut, että *"Liittyjän olisi mahdollista tarkastaa liittymissopimuksensa liittymäteho kerran vuodessa siten, että liittyjä ilmoittaa muutokset liittymissopimuksen mukaiseen tehoonsa syyskuun loppuun mennessä ja päivitetyt tehot astuvat voimaan seuraavan kalenterivuoden alussa."* Koska tilaustehoon perustuva malli olisi liittymätehoperusteiseen malliin verrattuna hallinnollisesti kevyempi, ilmoitus seuraavaa kalenterivuotta koskevasta tehotarpeesta ilmoitettaisiin shipperien toimesta syyskuun lopun sijaan joulukuun aikana koskien seuraavaa kalenterivuotta.

Kuulemisaineistossa Gasgrid on todennut: *"Liittymän tosiasiallinen käyttö ei saa ylittää liittymissopimuksen mukaista liittymätehoa. Mikäli käyttöpaikan todellinen tuntikohtainen kulutus ylittäisi liittymissopimuksen mukaisen liittymätehon, tehon ylityksen aiheuttamasta rikkomuksesta veloitetaan ylittävältä osalta sakkomaksu. Sakkomaksun tarkastelujakso ja laskutuskausi on kalenterivuosi. Sakkomaksun suuruus vuonna 2026 on 3 kertaa tehomaksu."* Sakkomaksuperusteinen menettely oli esitetty sen vuoksi, että liittymissopimuksen mukaisen kohdekohtaisen tehon ylitys olisi sopimusrikkomus. Gasgridin suunnittelemassa tilaustehoon perustuvassa mallissa sakkomaksu-termistä luovutaisiin, koska kyse ei ole liittymissopimuksen mukaisen tehon rikkomisesta, vaan shipperin tekemästä tilaustehon ylityksestä. Siten osana suunniteltua tehomaksua otettaisiin käyttöön nk. tilaustehon ylitysmaksu, joka suuruudeltaan olisi korkeampi kuin tehomaksun yksikköhinta, mutta kuitenkin huomattavasti matalampi kuin kuulemisaineistossa esitetty sakkomaksu (kerroin 3,0). Tilaustehon ylitysmaksu ohjaisi shippereitä varaamaan tilaustehoa arvioidun tosiasiallisen tarpeen mukaan. Kokonaistilaustehoa suhteessa shipperin toimitustehoon tarkasteltaisiin tuntikohtaisesti.

Kokonaistilausteho tilattaisiin aina tulevalle kalenterivuodelle. Tämän johdosta Gasgrid ei näe tehomaksun perusteena historiadataan perustuvaa mallia, jota kuulemisaineistossa oli tuotu esille. Kokonaistilaustehoon perustuvassa mallissa shipper tilaisi tehoa parhaan arvionsa mukaan toimituskohteidensa arvioituun huippukulutukseen perustuen.

Kokonaistilausteho määritettäisiin seuraavalle kalenterivuodelle ja laskutettava tehomaksu määräytyisi vuositasolla, mutta laskutus tapahtuisi kuukausittain. Esimerkiksi tilaustehon ollessa 100 MW ja tehomaksun yksikköhinta 1188,74 €/MW, tästä muodostuisi vajaan 120 k€ vuosimaksu seuraavalle kalenterivuodelle, joka laskutettaisiin kuukausittain kunkin kuukauden tuntien mukaisesti (n. 10 k€/kk). Mahdollinen tilaustehon ylitysmaksu laskutettaisiin kalenterivuoden jälkeen. Gasgrid toteaa, että markkinaosapuolelle ei aiheutuisi lisäkustannuksia sen takia, että lokakuussa tehtävän kello siirron takia yksi tunti vuodessa tulee kahteen kertaan, kun kelloja siirretään tunnilla taaksepäin.

Tilaustehon tarkistaminen kesken kalenterivuotta

Vuositasolla määritettävään kokonaistilaustehoon perustuvassa mallissa Gasgrid tulee huolellisesti arvioimaan, missä tilanteissa shippereiden olisi mahdollista tarkastaa tilaustehoaan, mikäli tämän toimitussuhteiden osalta tapahtuisi merkittäviä muutoksia kesken vuotta. Gasgrid pitää tärkeänä, että shipperit välttävät tilanteen, jossa uusien kaasun käyttökohteiden käyttöönotto tai toimitussuhdemuutokset viivästyisivät tehomaksun takia.

Tehomaksun määräytymisperiaatteet

Gasgrid on kuulemisasiakirjassa todennut, että *"Gasgridin tavoite on, että tehomaksun tavoitteena on kerätä osa (n. 20 % vuonna 2026) siirtopalvelujen tuloista tällä tariffikomponentilla."* Gasgrid toteaa, että tehomaksulla kerättävää arvioitua tavoiteliikevaihtoa arvioitaisiin maltillisemmaksi esitetyistä 20 %. Lisäksi Gasgrid toteaa, että Gasgrid tulee harkitsemaan tehomaksuilla kerättävää vuotuista tavoiteliikevaihtoa huomioiden markkinatilanne kokonaisuutena sen sijaan, että tavoiteasetanta perustuisi tietylle tasolle asetettuun liikevaihtoon. Siten esimerkiksi muutos alaspäin kokonaistilaustehoissa ei automaattisesti tarkoittaisi tehomaksun yksikköhinnan nostoa.

Gasgrid selventää, että esitetyn tehomaksun keskeisenä perusteena on se, että maksu tasapainottaa verkonkäyttäjryhmien siirtoinfrastruktuurin ja -palvelun maksuja vastamaan paremmin siirtopalvelun ja -infrastruktuurin verkonkäyttäjryhmille tuottamaa palvelua ja arvoa. Samalla tehomaksulla on siirtohinnoittelun vakautta lisäävä vaikutus. Gasgrid korostaa, että Gasgridin markkinapalveluja ja -hinnoittelua koskevaa tekemistä ja kehitystä ohjaavana tekijänä on, että kaikki kaasun käyttö on yhtä arvokasta ja keskeisenä tavoitteena on siirtoinfrastruktuurin mahdollisimman suuri käyttöaste. Gasgridin hinnoittelu perustuu Energiaviraston valvomaan sallittuun tuottoon ja nyt esitetyn tehomaksun tuotot olisivat osa sallittua tuottoa.

Lopuksi

EU:n energiasääntelyviranomaisten yhteistyövirasto ACER julkaisee analyysin kuulemisessa olleeseen viitehintamenetelmää koskevaan aineistoon elokuun 16. päivään mennessä. Kun markkinaosapuolten lausunnot sekä ACER:n kannanotto on vastaanotettu, Gasgrid tulee käymään keskusteluja Energiaviraston kanssa siitä, millaisia muutoksia kuulemisaineistossa esitettyyn siirtohinnoittelukokonaisuuteen tehdään. Gasgrid tulee järjestämään markkinaosapuolille syksyllä tilaisuuden, jossa käydään läpi siirtohinnoittelukokonaisuuteen liittyviä teemoja.

Espoossa 16.07.2025

Kunnioittavasti
Mika Myötyri
Head of Market and Customers
Gasgrid Finland Oy